

UOT 021

**KİTABXANALARIN YENİ SOSIAL REALLIQ KONTEKSTİNDƏ
İNNOVATİV BİBLİOQRAFİK FƏALİYYƏTİ****S.A.SADIQOVA***Bakı Dövlət Universiteti**solmazsadigova@bsu.edu.az*

Məqalədə texnologiyaların intensiv inkişafı və sosial inkişafın yeni mədəni paradigması kontekstində müasir dünyada kitabxanaların innovativ bibliografik fəaliyyəti araşdırılır. Qeyd olunur ki, cəmiyyətin müasir inkişafını xarakterizə edən dramatik siyasi, iqtisadi və sosial dəyişikliklər, informasiyanın əhəmiyyətini və kitabxanaların bəşəriyyət tərəfindən toplanan biliklərə ən demokratik giriş mənbəyi kimi statusunu artırdı. Kitabxanaların informasiya və media mühitinə və müasir sosial kommunikasiya sisteminə daxil olma yolları və şərtləri xarakterizə olunur. Ətrafdakı cəmiyyətlə sıx qarşılıqlı əlaqə yaratmağı, dövrümüzün aktual problemlərinin həllinə daxil olmağı təmin edən kitabxananın innovativ sosial və kommunikativ modeli təklif olunur. Xüsusən bibliografiya fəaliyyəti, sosial-mədəni və texnoloji amillər səbəbindən getdikcə daha da yeniləşir, innovativ metod və xidmət formalarının birləşməsi ilə xarakterizə olunur.

Açar sözlər: innovativ, bibliografik fəaliyyət, texnoloji amillər, bibliografiyalaşdırma, bibliografik xidmət

Sosial istehsaladakı dəyişikliklərin qlobal xarakteri müxtəlif elmi ixtisasların nümayəndələrini innovasiya prosesini elmi təhlil predmeti seçməyə, yenilikçi dəyişikliklər yolundakı ziddiyyətlərin aradan qaldırılması yollarını müəyyən etməyə çağırır. Müasir elmdə müəssisə və təşkilatların innovativ fəaliyyətinin praktiki səmərəliliyini artırmaq üçün müxtəlif elmlər üzrə bilikləri özündə cəmləşdirən yeni bir fənlərarası istiqamət formalaşır. Kitabxana fəaliyyətinin yenilənməsinə elmi əsaslı yanaşmaların inkişafı innovasiyanın nailiyyətlərindən istifadə edilmədən mümkün deyildir. Tədqiqatlar göstərir ki, yeniliklər kitabxananın inkişafı üçün yeni üfqlər açır, istifadəçi xidmətinin keyfiyyətini artırır və kitabxanaların sosial cəhətdən və fəal inkişaf edən təşkilatlar kimi nüfuzuna müsbət təsir göstərir.

Kitabxanada innovativ bibliografik fəaliyyət haqqında. Müasir kitabxana və bibliografik xidmətlər fərqlidir. Belə ki, ənənəvi və innovativ bibliografik proseslərin avtomatlaşdırılması, onların internetə qoşulması elektron bibliografik resursların formalaşmasını və bibliografik xidmətlərin göstəril-

məsini intensivləşdirməyə imkan verir.

“Yeni kitabxana-informasiya infrastrukturunun yaradılması, kitabxana-bibliografiya resurslarının formalaşması, onlardan operativ istifadənin təşkili, istifadəçilərə göstərilən bibliografik xidmətin dünya standartları səviyyəsinə çatdırılması hazırda kitabxanaların qarşısında mühüm vəzifələr qoyur” [1,3].

İnnovativ bibliografik fəaliyyət, bibliografik fəaliyyət subyektinin psixoloji və peşə xüsusiyyətlərinin dəyişdirilməsini, onun innovativ potensialının inkişaf etdirilməsini əhatə edir. İnnovativ potensial bibliografik fəaliyyətdə istifadə edilə bilən fərdin qabiliyyət və bacarıqlarının məcmusu kimi müəyyən edilir. İnnovativ potensialın strukturuna psixofizioloji şəxsiyyət əlamətləri, peşəkar sənətdə, yaradıcı və innovativ mədəniyyət daxildir. İnnovativ bibliografiya fəaliyyətinin səmərəliliyi meyarları bunlardır: 1) istehlakçıların informasiya ehtiyaclarını təmin etmək dərəcəsində özünü göstərən innovativ bibliografik fəaliyyətin effektivliyi; 2) beş qrup göstəricilərə görə qiymətləndirilən innovativ bibliografik fəaliyyətin təşkilinin optimallığı: ümumi təşkilati, kadr, texniki və texnoloji, elmi-metodiki və koordinasiya.

Bibliografik fəaliyyət aktual olduğuna görə yaradıcı istiqamətlər və informasiya təminatının innovativ formaları vasitəsilə təkmilləşdirilməlidir. Bibliografiya işində, demək olar ki, bütün yeniliklər müəyyən qədər yeni informasiya texnologiyalarının inkişafı ilə əlaqədardır. İstifadəçiyə sürətli məlumat, rahatlıq və axtarış imkanı lazımdır.

“Azərbaycan kitabxanalarının qarşısında dünyanın qabaqcıl ölkələri kimi, müasir elektron kitabxana xidmətini yaratmaq, kitabxana-informasiya və bibliografik ehtiyatlarını dünya informasiya sisteminin inteqrasiyasına malik olmaq kimi ciddi problemlər durur” [2, 280].

İnnovasiya dedikdə əvvəlkilərdən yeni xassələri ilə fərqlənən yeni obyektlər (məhsullar, texnologiyalar, xidmətlər) şəklində obyektləşdirilmiş mütəxəssislərin intellektual fəaliyyətinin son nəticəsi başa düşülür. Yeniliklərin yaradılmasından əvvəl bir yenilik - bir sənəddə təsdiqlənmiş və bəzi hallarda yeni bir texnologiya, məhsul və ya materialın nümunəsi, bir texnologiyanın və ya xidmətin təsvirində əks olunmuş elmi bir fikrin mənimsənilməsinin nəticəsidir. Bir yenilik, əvvəllər tətbiq edilmiş və fundamental tədqiqatların nəticələrinə əsasən sənədləşdirilmiş bir inkişafdır. Beləliklə, yenilik qarşılıqlı bir hadisədir; birinci halda yeni bir obyektin formalaşması və inkişafı prosesi, ikinci halda - onun praktik inkişafı və iqtisadi, sosial və digər təsir növlərinin alınması prosesi baş verir. Buna görə də innovasiya yeni biliklərə etiraz etmək üçün bir fürsətdir və yenilik innovasiyanın tətbiqinin son nəticəsidir [5, 5].

Yeni bir obyekt ideyasının yaranmasından tutmuş praktik həyata keçirilməsinə qədər bütün yenilik dövrü yenilik anlayışı ilə müəyyən edilir. Bu, bütövlükdə yeniliklərin yaranmasına səbəb olan elmi, texnoloji, təşkilati və ticari fəaliyyətlər kompleksini əhatə edir. İnnovasiya dedikdə, ictimai praktikada təhvil verilmiş yeniliklərin yaradılmasını və həyata keçirilməsini təmin edən yüksək ixtisaslı və texniki cəhətdən təchiz olunmuş mütəxəssislər qrupunun müəyyən bir

fəaliyyət növü kimi başa düşülür. İnnovasiyanın məqsədi başa çatmış tədqiqat və inkişaf nəticələrinin (və ya digər elmi və praktik nailiyyətlərin) satılan, yəni bazarda tələb olunan yeni və ya təkmilləşdirilmiş məhsula (məhsula, xidmətə) çevrilməsini təmin etməkdir. Verilən mövqelər haqqında məlumatların toplanması və təhlili kitabxana üçün həm daxili istifadə üçün - həm innovasiya proseslərinin həyata keçirilməsini, həm dəyişikliklərdə iştirak edən insanları idarə etmək, həm də xarici yaymaq üçün lazımdır. Birincisi, innovasiya strategiyasının həyata keçirilməsini tənzimləməyə və idarə etməyə, dəyişməyə, psixoloji müqaviməti aradan qaldırmaq və kitabxana işçilərinin yaradıcı fəaliyyətini stimullaşdırmaq, yeniliyin səmərəliliyini qiymətləndirmək üçün tədbirlər hazırlamağa imkan verir; ikincisi kitabxananın ictimai reytingini yüksəltməyə, innovasiyaların peşəkar mühitdə tanınması təcrübəsini təbliğ etməyə və yeniliklərin ticarəti, innovasiya obyektlərinin bazara çıxarılmasına imkan yaradır.

Beləliklə, təsnifat, innovativ fəaliyyətin tanınması, təhlili, idarə edilməsi və sənədləşdirilməsi üçün təsirli bir vasitədir. Kitabxanalarda nə baş verdiyini və necə baş verdiyini öyrənməyə imkan vermir, həm də bu dəyişikliklərdə kimin məsul olduğunu və iştirak etdiyini, həyata keçirilməsi üçün hansı şərtlərin lazım olduğunu, kimə aid olduğunu və nə dərəcədə olduğunu müəyyən etməyə imkan verir. Bütün bunlar innovativ fəaliyyəti öyrənməyə, onu idarə etməyə, sənayedə innovativ əlaqələri tənzimləməyə, innovativ rabitə sistemini qurmağa və yeniliklərin peşəkar cəmiyyətdə təbliğini təmin etməyə imkan verir.

İnnovasiya prosesi dəyişikliklərə ehtiyacın dərk edilməsindən və arzu olunan yeniliyin imicinin, zəruri dəyişikliklərin məqsəd və vəzifələrinin formalaşmasından başlayır. Bu mərhələdə, xarici təsirlər (rəqabət və çap nəşrlərinin və proqram məhsullarının qiymətlərinin artması, istifadəçi ehtiyaclarını çətinləşdirən, qaynaqları azaltmaq və s.) ilə əlaqəli olaraq mümkün qədər səmərəli və dayanıqlı olması üçün kitabxanada nəyin dəyişdirilməsinin lazım olduğu anlaşılır. Bu mərhələnin nəticəsi innovativ bir ideyanın və kitabxanada həyata keçirilməsinin yollarının (imkanlarının), yəni yeniliyin təşəbbüsünün müəyyənləşdirilməsidir. Bu mərhələ, məqsədlərinin formalaşdırıldığı, bir innovasiya strategiyası, dəyişikliklərin ardıcılığı müəyyənləşdirilmiş, qarşılıqlı yeniliklər üçün fikirlər hazırlanmış, dizayn, kitabxana istehsalının təşkili və yeni xidmətlərin / məhsulların tanınması üçün ehtiyatlar və konkret tədbirlər müəyyənləşdirilmiş xüsusi tədqiqatların aparılmasını əhatə edir [4].

Kitabxana yeniliyi dəyişikliklərin nəticəsidir. Kitabxanalar üçün bunlar kitabxanaçılıq və əlaqəli tədqiqatların nəticələri, kitabxana fəaliyyətini keyfiyyətə yaxşılaşdıran və yeni xüsusiyyətlərə sahib əvvəlki analoqlardan fərqli olaraq yeni məhsulların, xidmətlərin, texnoloji proseslərin inkişafı ilə əlaqəli ən yaxşı təcrübələrdir.

Kitabxana yeniliklərini tapmaq, qiymətləndirmək, inkişaf etdirmək və tətbiq etmək məqsədi ilə innovasiya fəaliyyəti kitabxana işinin aparıcı istiqamətidir.

Kitabxanaçılıqdakı yenilik, sənəddə təsdiqlənmiş və maddi bir obyektə, bir texnologiyanın və ya xidmətin təsvirində yeni bir fikrin mənimsənilməsinin

nəticəsi kimi başa düşülür.

"İnnovasiya" anlayışına kitabxana işinin yeni və ya məlum, lakin modernləşdirilmiş formaları və metodları daxil olmaqla, onun təkmilləşdirilməsinə töhfə verilir. Kitabxanadakı yeniliklərin mənbəyi ən yaxşı kitabxana təcrübəsi, kitabxanaçıların rəşional təklifləri, elmi tədqiqat tövsiyələri, yeni informasiya texnologiyalarıdır. Əlbəttə ki, digər fəaliyyət sahələrindən (məsələn, informasiya texnologiyaları, elektron multimedia resursları, kompüter rabitə şəbəkələrinin istifadəsi) götürülən yeniliklərdən istifadə olunmalı və kitabxana təcrübəsinə uyğunlaşdırılmalıdır. Kitabxana praktikasına yeniliyin tətbiqi prosesi innovasiya adlanır. Bir yenilik bir yenilik təqdim edildiyi zaman innovasiya fəaliyyətinin ara nəticəsidir, lakin dəyişikliklərin son nəticəsi aydın deyil.

İnnovativ fəaliyyətin həyata keçirilməsinə aşağıdakılar daxildir:

- innovativ fəaliyyətin ixtisaslı kadrlarla təmin edilməsi;
- kitabxana rəhbərliyindən dəstək;
- yaxşı təşkilat quruluşu: tədqiqat potensialı və geniş imkanlar;
- novatorların işçilərin və istifadəçilərin ehtiyaclarına istiqamətləndirilməsi müvəffəqiyyətin ən yüksək meyarı kimi;
- prosesdəki iştirakçıların davranışı, eləcə də güclü bir təşkilatçının olması;
- yeni məhsulların unikallığı;
- innovasiya fəaliyyəti üçün plan və proqramların işlənməsi;
- yeniliklərin inkişafına və onların tətbiqinə nəzarət;
- vahid innovasiya siyasətinin aparılması, bu sahədə fəaliyyətin kitabxananın struktur bölmələrində əlaqələndirilməsi;
- innovasiya proqramları üçün maliyyə və maddi resurslarla təmin edilməsi;
- İdeyadan həyata keçirilməyə qədər innovativ problemlərin hərtərəfli həlli üçün müvəqqəti hədəf qruplarının yaradılması və s.

Müasir dövrdə kitabxananın modernləşdirilməsi kitabxanaların işində informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının (İKT) tətbiqi ilə əlaqələndirilmişdir. Eyni zamanda, mürəkkəb bir sistem prosesi kimi kitabxana sahəsinin modernləşməsi təkcə texnoloji dəyişikliklərlə deyil, həm də ictimai həyatın bütün sahələrində ənənəvilikdən dünya sivilizasiyasının inkişafının müasir mərhələsinə xas olan yeni sosial-mədəni paradigmaya keçidin ümumi meylləri ilə əlaqədardır.

Ümumiyyətlə, modernləşmə nəzəriyyəçilər tərəfindən universal tərəqqi yolu kimi müəyyən edilir . Eyni zamanda, modernləşmənin inkişafının sosial-mədəni aspektində modernləşmə yoluna qədəm qoymuş cəmiyyətin sabitliyini qorumaq üçün vacib şərt kimi bu prosesdə yerli özəlliklərin və müxtəlif sosial institutların əhəmiyyəti və xüsusiyyətlərinin nəzərə alınmasının zəruriliyi barədə tezis irəli sürülür [6].

Belə bir məsələyə diqqət edək. Rusiya cəmiyyətinin modernləşməsinin ümumi meyllərinə uyğun olaraq, minilliyin başlanğıcında, Rusiya kitabxanası xətti tərəqqidən, yəni geniş inkişaf yolundan, sənayenin keyfiyyətcə çevrilməsini təmin edən intensiv birliyə keçdi. Bu, informasiya cəmiyyətinin formalaşmasının prinsiplial yeni şəraitində aktuallığını artırmaq üçün kitabxanaların işinin innovativ

forma və metodlarını fəal şəkildə axtarmağa əsas stimül oldu [6].

İnnovasiyaların inkişafı üçün kitabxanalar innovasiya fəaliyyəti üçün effektiv infrastruktura, yeniliklərin həyata keçirilməsi üçün dövlət və qeyri-dövlət dəstəyinə ehtiyac duyurlar.

Qeyd etmək vacibdir ki, kitabxana fəaliyyətinin innovativ çevrilməsi üçün təkən peşəkar kitabxana mühitində yaranmış və dəyişən dünyanın çağırışlarına bir növ cavab olmuşdur [6, 82]. Beləliklə, belə bir nəticəyə gələ bilərik ki, son onilliklərdə həyata keçirilən kitabxana sənayesinin modernləşdirilməsi, onların funksionallığını və informasiya resurs bazasını zənginləşdirən və genişləndirən, yeni xidmətlərin inkişafını və yeni xidmətlərin yaradılmasını təmin edən kitabxanaların fəaliyyətindəki bütün innovativ dəyişikliklərin əsas təməli və stimulu olmuşdur. Bunların əsas nəticəsi müasir kitabxanaların bu gün aktual problemlərin daxili həlli vəziyyətində olmasına bağlıdır. Bu da rəqəmsal texnologiyalar dövrünün müasir sosial kitabxanalarının və bilik cəmiyyətlərinin daxil olduğu ümumi rabitə sistemlərinin uğurlu gələcəyinə etibarlı bir zəmanətdir.

Yekun. Biblioqrafik fəaliyyət iki əsas prosesi: biblioqrafiyalaşdırma və biblioqrafik xidməti özündə birləşdirir.

“Biblioqrafik fəaliyyətin müasir dövr üçün ən modern nümunəsini Milli Kitabxanada görə bilərik. Burada biblioqrafik fəaliyyət çoxsahəliliyinə görə fərqlənir. Milli Kitabxana respublikamızda ümumi və xüsusi, elmi-köməkçi və tövsiyə xarakterli biblioqrafik nəşrlər çap edir, mədəniyyət, incəsənət, turizm, bədii ədəbiyyat sahələri üzrə cari biblioqrafik informasiya çatdırır, həm ənənəvi, həm də onlayn biblioqrafik sorğu xidmətini həyata keçirir”[1,5].

Kitabxanaların innovativ biblioqrafik fəaliyyətinin mahiyyəti aşağıdakı anlayışlar sistemində açıqlanmalıdır: "biblioqrafik yenilik" - biblioqrafın yaradıcılığının yeniliyi ilə səciyyələnən və kitabxananın biblioqrafıya fəaliyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş nəticəsini ifadə etmək; "Biblioqrafik yenilik" - yaymaq üçün qəbul edilən bir yeniliyi ifadə etmək; "İnnovativ biblioqrafıya fəaliyyəti" – yeniliklərə, yeniliklərə və ənənələrə çevrilməklə innovativ ideyaların formalaşması fəaliyyətini ifadə etmək. M.F.Axundov adına Milli Kitabxana innovativ biblioqrafik fəaliyyət sahəsində yüksək təcrübəyə malikdir. Bütün nəzərdə tutulan mövzularla əlaqədar həmin sahəyə dair elektron məlumat bazasının yaradılması ənənə şəklini almışdır. “Azərbaycanda multikulturalizm” elektron məlumat bazasının yaradılması isə M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın multikulturalizm sahəsində innovativ biblioqrafik fəaliyyətinin nəticəsidir” [3].

Kitabxanalarının innovativ biblioqrafik fəaliyyətinin inkişafında iki sahə fərqləndirilir: sosial vəziyyət- kitabxanaların missiyası, funksiyaları, cari və gələcək vəzifələri yenidən nəzərdən keçirməyə, onların həyata keçirilmə yollarını aydınlaşdırmağa yönəldilmişdir. Yeni informasiya texnologiyalarının inkişafı ilə əlaqəli texnoloji-kitabxana və biblioqrafıya texnologiyasının inkişafı və ümumilikdə əməli fəaliyyət.

İnnovativ biblioqrafik fəaliyyətin təşkilati şərtləri: kitabxananın, onun həyata keçirilməsi üçün zəruri olan resursların məcmusunu özündə cəmləşdirən innovativ

potensialı; biblioqrafik xidmət mütəxəssislərinin innovativ potensialı; innovativ biblioqrafik fəaliyyətə metodik dəstək səviyyəsi. İnnovativ biblioqrafik fəaliyyət biblioqrafik fəaliyyət subyektinin psixoloji və peşə xüsusiyyətlərinin dəyişdirilməsini, onun innovativ potensialının inkişaf etdirilməsini əhatə edir. İnnovativ potensial biblioqrafik fəaliyyətdə istifadə edilə bilən fərdin qabiliyyət və bacarıqlarının məcmusu kimi müəyyən edilir. İnnovativ potensialın strukturuna psixofizioloji şəxsiyyət əlamətləri, peşəkar səriştə, yaradıcı hədiyyə və innovativ mədəniyyət daxildir. İnnovativ biblioqrafiyanın səmərəliliyi meyarları bunlardır:

1) innovativin effektivliyi istehlakçıların informasiya ehtiyaclarını təmin etmək dərəcəsində özünü göstərən biblioqrafik fəaliyyət; 2) beş qrup göstəricilərə görə qiymətləndirilən innovativ biblioqrafik fəaliyyətin təşkilinin optimallığı: ümumi təşkilati, kadr, texniki və texnoloji, elmi-metodiki və koordinasiya.

Kitabxana yeniliklərinin infrastrukturunun formalaşdırılması böyük kitabxanalara, kifayət qədər innovativ potensiala malik mədəniyyət universitetlərinə əsaslanan innovativ təşkilatların yaradılmasını, kitabxanaların innovativ fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına yönəlmiş tədbirlərin həyata keçirilməsini və innovativ layihələr üçün müsabiqələr əsasında maliyyə yardımı göstərilməsini, qrantların verilməsini və inkişaf proqramlarının başlanmasını tələb edir. Bu infrastrukturun təsirli bir elementi, innovasiya dövrünün bütün spektrinin icrasını təmin edə bilən kitabxanaların ixtisaslaşdırılmış bölmələri və müstəqil innovativ strukturlar ola bilər.

Beləliklə, müasir kitabxanaların innovativ biblioqrafik fəaliyyətinin inkişafı üçün şərait innovasiya infrastrukturunun daha da inkişafı və innovativ fəaliyyət iştirakçıları ilə səmərəli innovativ əlaqələr və rabitə qurulmasıdır. Bu da aşağıda qeyd olunanlara riayət etməyə imkan verəcəkdir:

- yeniliklərin inkişafı və yeniliklərin tətbiqi üçün vəsait cəlb etmək;
- innovativ inkişafı əlaqələndirmək və innovativ problemləri birgə həll etmək;
- innovativ layihələrin birgə həyata keçirilməsi üçün peşəkar əlaqələri inkişaf etdirmək;
- kitabxanaların nailiyyətləri barədə vaxtında ictimaiyyəti məlumatlandırmaq.

İnnovativ biblioqrafik fəaliyyətin əsas və təşkilati aspektlərinin açıqlanması kitabxanada biblioqrafik təcrübənin inkişafına yönəlmiş məlumatlı idarəetmə qərarlarının qəbul edilməsinə kömək edəcəkdir.

Yenilikçi bir yol seçimi, bütün işçilərin fəallığını və təşəbbüsünü nəzərdə tutan kitabxana fəaliyyətinin məzmununda şüurlu bir çevrilmə seçimidir. Bu innovasiya prosesinin hər bir iştirakçısının öz yaradıcılıq potensiallarını reallaşdıraraq davamlı inkişafı deməkdir[7].

Kitabxananın biblioqrafik fəaliyyətinin keyfiyyətinə, informasiyanın emalı və təmin edilməsinə dair istifadəçi tələblərindəki dəyişikliklər kitabxanaları yeni sosial və informasiya texnologiyalarına yiyələnmək, müasir giriş və istifadə vasitələrindən yararlanmaq və son məhsulların yeni növlərini yaratmaq ehtiyacı ilə qarşılaşır. Kitabxanaçı-biblioqraflara bəlli olur ki, bu, kitabxanaların inkişafının, həyatının bütün sahələrinin yenilənməsi, sosial missiyalarının yerinə yeti-

rilməsini təmin edən yenilikçi üsuldur. Yeniliklərin həyata keçirilməsinin təşkilati, iqtisadi və psixoloji xarakterli müxtəlif çətinliklər və əngəllər ilə müşayiət olunan peşə fəaliyyətinin ən riskli bir yol olduğu da eyni dərəcədə aydındır. Bu kimi problemlərin aradan qaldırılması kitabxana fəaliyyətinin yenilənməsini təşkil etmək üçün elmi əsaslı yanaşmalardan istifadə etməyi tələb edir.

ƏDƏBİYYAT

- 1.Kitabxanalarda bibliografik xidmət: ənənələr və innovasiyalar metodik tövsiyələr /tərt.ed. N.Alışova; ixtisas red. və burax. məs. K.Tahirov; Azərbaycan Milli Kitabxanası. Bakı, 2016, 33 s.
- 2.Sadıqova S.A. Azərbaycan milli bibliografiyası qlobal informasiya məkanında: Monoqrafiya (Bakı Dövlət Universitetinin yaradılmasının 100 illik yubileyinə həsr olunur). Bakı: ADPU, 2018, 305 s.
- 3.Sadıqova S.A. M.F.Axundov adına Milli Kitabxananın multikulturalizm sahəsində innovativ bibliografik fəaliyyəti //Kitabxanaşünaslıq və bibliografiya. Elmi-nəzəri, metodik və təcrübi jurnal. Bakı, 2017, №1, s.33-38
4. Инновационная деятельность библиотек // Информio, 15.05.2015.
<http://www.informio.ru/publications/id1350/Innovacionnaja-dejatelnost-bibliotek>. Müraciət tarixi: 08.02.2020
- 5.Качанова Е.Ю. Классификационный анализ в изучении управлении инновационной деятельностью библиотек // Научные и технические библиотеки. 2002, №10, с.5-24.
6. Кузнецова Т.Я. Модернизация библиотек и их инновационные социальные практики: опыт системного анализа // Вестник Московского государственного университета культуры и искусств, 2018, №5(85), с.81-92.
7. Распространение и продвижение новшеств //МегаЛекции, 2003, с.23.
<https://megalektsii.ru/s163836t5.html>. Müraciət tarixi: 08.02.2020

ИННОВАЦИОННАЯ БИБЛИОГРАФИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ БИБЛИОТЕК В КОНТЕКСТЕ НОВОЙ СОЦИАЛЬНОЙ РЕАЛЬНОСТИ

С.А.САДЫГОВА

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается инновационная библиографическая деятельность библиотек в современном мире в контексте интенсивного развития технологий и новой культурной парадигмы общественного развития. Отмечается, что драматические политические, экономические и социальные перемены, характеризующие современное развитие общества, повысили важность информации и статуса библиотек как наиболее демократичного источника доступа к знаниям, накопленным человечеством. Охарактеризованы пути и условия доступа библиотек к информационно-медийной среде и современной системе социальных коммуникаций. Предложена инновационная социально-коммуникативная модель библиотеки, которая обеспечивает тесное взаимодействие с окружающим обществом и доступ к решению актуальных проблем нашего времени. В частности, библиографическая деятельность все больше обновляется благодаря социокультурным и технологическим факторам, характеризующимся сочетанием инновационных методов и форм обслуживания.

Ключевые слова: инновационная, библиографическая деятельность, технологические факторы, библиографирование, библиографический обслуживание

INNOVATIVE BIBLIOGRAPHIC ACTIVITY OF LIBRARIES IN THE CONTEXT OF THE NEW SOCIAL REALITY

S.A.SADIĞOVA

SUMMARY

The article discusses the innovative bibliographic activity of libraries in the modern world in the context of the intensive development of technologies and a new cultural paradigm of social development. It is noted that the dramatic political, economic and social changes that characterize the modern development of society have increased the importance of information and the status of libraries as the most democratic source of access to the knowledge accumulated by humanity. The ways and conditions of access of libraries to the information and media environment and the modern system of social communications are characterized. An innovative social and communicative model of the library has been proposed, which provides close interaction with the surrounding society and access to solving urgent problems of our time. In particular, bibliographic activity is increasingly updated due to sociocultural and technological factors, characterized by a combination of innovative methods and forms of service.

Keywords: innovative, bibliographic activity, technological factors, bibliographization, bibliographic service